

Nota ouderenbeleid gemeente Zwartewaterland

Samen voor wonen, welzijn en zorg

Inhoudsopgave

<i>1</i>	<i>Inleiding</i>	<i>3</i>
<i>2</i>	<i>Visie en kaderstelling</i>	<i>4</i>
	<i>2.1 Belang van ouderenbeleid</i>	<i>4</i>
	<i>2.2 Visie op ouderenbeleid</i>	<i>4</i>
	<i>2.3 Kaderstelling</i>	<i>5</i>
<i>3</i>	<i>Beeld van ouderen in Zwartewaterland</i>	<i>6</i>
	<i>3.1 Inleiding</i>	<i>6</i>
	<i>3.2 Doelgroep ouderen</i>	<i>6</i>
	<i>3.3 Aanbod</i>	<i>7</i>
<i>4</i>	<i>Wonen</i>	<i>10</i>
	<i>4.1 Levensloopbestendig wonen</i>	<i>10</i>
	<i>4.2 Vereenvoudiging regelgeving aanpassingen eigen woning</i>	<i>10</i>
	<i>4.3 Realisatie woningen bij voorzieningen</i>	<i>11</i>
	<i>4.4 Behouden dan wel versterken van voorzieningen bij woonzorgcomplexen</i>	<i>11</i>
<i>5</i>	<i>Welzijn</i>	<i>13</i>
	<i>5.1 Inleiding</i>	<i>13</i>
	<i>5.2 Stimuleren van mantelzorg en vrijwilligerswerk</i>	<i>13</i>
	<i>5.3 Aanpakken van eenzaamheid onder ouderen</i>	<i>14</i>
	<i>5.3.1 Welzijn</i>	<i>14</i>
	<i>5.3.2 Gezondheid</i>	<i>14</i>
	<i>5.4 Subsidieafspraken ouderenwerk</i>	<i>15</i>
<i>6</i>	<i>Zorg</i>	<i>17</i>
	<i>6.1 Inleiding</i>	<i>17</i>
	<i>6.2 Zorg op maat, let op toegankelijkheid</i>	<i>17</i>
<i>7</i>	<i>Regie</i>	<i>19</i>
	<i>7.1 Inleiding</i>	<i>19</i>
	<i>7.2 Afstemmen activiteiten aanbod aanbieders voor opsporen witte vlekken</i>	<i>19</i>
	<i>7.3 Optimaliseren van samenwerking tussen aanbieders</i>	<i>20</i>
	<i>7.4 Draagvlak onderzoeken voor Platform</i>	<i>21</i>
<i>8</i>	<i>Financiën</i>	<i>22</i>
<i>9</i>	<i>Samenvatting</i>	<i>25</i>
<i>10</i>	<i>Bijlage</i>	<i>26</i>
	<i>1. Bronnen</i>	<i>27</i>
	<i>2. Welzijnsactiviteiten</i>	<i>28</i>
	<i>3. Dienstenmodel</i>	<i>29</i>

1 Inleiding

Voor u ligt de eerste nota ouderenbeleid van de gemeente Zwartewaterland. De nota geeft het beleid weer op dit brede beleidsterrein voor de komende vier jaar. Het is goed dat ook voor de doelgroep ouderen sec apart beleid wordt geformuleerd. De groep wordt groter en heeft zijn eigen wensen als het gaat om leven in de Zwartewaterlandse samenleving.

In de opzet van het te voeren beleid zijn wij dan ook met name uitgegaan van de wensen, knelpunten etc van de oudere zelf. Op basis van gesprekken met het veld en keuzes door de gemeenteraad is hiervoor een structuur neergezet. De structuur bestaat uit tien speerpunten die ook weer samen met het veld is ingevuld.

Ouderenbeleid is veel. Het gaat om ruimtelijke ordening, wonen, vervoer, maar ook om zorg. Dit vraagt telkens om een andere aanpak, een andere rol van de overheid. Maar wel steeds met het doel voor ogen om de ouderen in de gemeente Zwartewaterland zo goed mogelijk te kunnen bedienen.

De Nota hebben wij als volgt opgebouwd. Hoofdstuk 2 is de basis van het beleid: hierin komt het belang en de visie van het ouderenbeleid naar voren, alsmede de kaderstelling. De kaderstelling geeft de gekozen tien speerpunten weer voor het ouderenbeleid. In hoofdstuk 3 geven wij een beeld van de huidige situatie van het ouderenbeleid in de gemeente Zwartewaterland op hoofdlijnen. Hoofdstuk 4 behandelt vervolgens de speerpunten op het gebied van wonen, hoofdstuk 5 de speerpunten op het gebied van welzijn en hoofdstuk 6 de speerpunten op het gebied van zorg. Hoofdstuk 7 benoemt de regiefunctie van de gemeente expliciet en wat hiervoor gedaan wordt. Hoofdstuk 8 geeft de financiën van het beleid weer en hoofdstuk 9 eindigt met een samenvatting.

Het spreekwoord zegt `Jong een hoveling, oud een verschoveling´. Hiervan willen wij maken. Jong, een hoveling, oud een hoveling´. Immers ouderen horen ook bij de maatschappij, net als jongeren.

2 Visie en kaderstelling

2.1 Belang van ouderenbeleid

Met de voorliggende beleidsnota voor het gemeentelijk ouderenbeleid wordt aangegeven dat dit beleidsterrein een apart beleidsthema is. Met de komst van de Wmo (Wet maatschappelijke ondersteuning) wordt het integraal beleid versterkt en komt het doelgroepenbeleid landelijk minder tot uitwerking. In dat kader is van rijkswege voor het laatst in 2005 een aparte nota ouderenbeleid geschreven, namelijk de Nota ouderenbeleid in het perspectief van de vergrijzing. Van rijkswege werd aangegeven het ouderenbeleid op te nemen in het Wmo-beleidsplan.

Deze keuze is uiteraard aan gemeenten zelf. Gemeenten zijn immers de beleidsuitvoerders van de Wmo en de insteek juist van de Wmo is de regie bij de gemeenten neer te leggen. De gemeente Zwartewaterland heeft er voor gekozen een aparte nota voor ouderenbeleid te ontwikkelen. Ouderenbeleid verdient aandacht. Het gaat hierbij om de doelgroep ouderen, 60-plus uit de gemeente Zwartewaterland. Beleidsvoering hierop kan breed zijn, het kan gaan om wonen, welzijn, zorg, educatie, mobiliteit, inkomen en arbeid. De doelgroep vraagt een eigen aanpak. Ouderen zijn geen jongeren, kennen vaak andere woonwensen en hebben vaak weer een andere binding met hun omgeving. Ook binnen de doelgroep ouderen kunnen nog weer subgroepen worden onderscheiden.

Ook zijn de problemen gevarieerd binnen de doelgroep. Er zijn ouderen met mobiliteitsproblemen. Deze kunnen via een hulpmiddel gecompenseerd worden in hun beperking. Ook kunnen er ouderen zijn die zorgbehoefstig zijn, of die eenzaam zijn. Dit vraagt ook een eigen aanpak.

Ouderenbeleid versterkt ook het integraal kijken. Wel moet bedacht dat dit het koppelen van beleid betreft voor alleen de doelgroep ouderen. Het gaat bij ouderenbeleid vaak om de koppeling tussen wonen, welzijn en zorg. Ook in deze volgorde. Een oudere begint met een woonwens, erna komt een wens voor ondersteuning, erna komt een verzoek tot zorg.

2.2 Visie op ouderenbeleid

Voor het vormgeven van het beleid is het van belang dat er een visie is. De visie geeft richting aan het beleid. Reeds is met de Kadernota ouderenbeleid gemeente Zwartewaterland een visie vastgesteld door de gemeenteraad:

Het ouderenbeleid van de gemeente Zwartewaterland richt zich op zelfredzaamheid van ouderen, waarbij bevorderd wordt dat ouderen zo lang mogelijk in hun vertrouwde leefomgeving kunnen blijven wonen. Door participatie worden ouderen zo lang mogelijk betrokken gehouden in de Zwartewaterlandse samenleving.

De visie geeft duidelijk de begrippen zelfredzaamheid en participatie weer als kern. Zelfredzaamheid is nodig zodat de oudere zo lang mogelijk en zo goed mogelijk in hun eigen vertrouwde woonomgeving kan blijven. Zelfredzaamheid richt zich dan ook met name op het individu: wat heeft deze nodig aan vaardigheden of hulpmiddelen om zelfstandig of zo zelfstandig mogelijk te kunnen blijven functioneren.

De zelfredzaamheid staat niet op zichzelf. De zelfredzaamheid is weer nodig om te kunnen participeren. Participatie is voor ouderen ook belangrijk. Het gaat dan om het kunnen meedoen. Meedoen aan de samenleving. Dit betreft bijvoorbeeld weer een boodschap kunnen doen, een bezoek aan kinderen kunnen afleggen of het deelnemen aan een groepsactiviteit in een welzijnsaccommodatie.

2.3 Kaderstelling

Het ouderenbeleid is met de vaststelling van de Kadernotitie ouderenbeleid gemeente Zwartewaterland 2009-2012 al qua structuur neergezet. De notitie biedt weer welke ontwikkelingen zich voordoen in het ouderenbeleid, welke beleidsnota's aanpalend zijn en weke aandachtspunten door verkenningen vanuit bestaand beleid en gesprekken met sleutelorganisaties te formuleren zijn. Uiteindelijk is een lijst van 25 speerpunten geformuleerd die aan de gemeenteraad zijn gepresenteerd. Door de gemeenteraad is - na een informatiebijeenkomst over het thema ouderenbeleid - een keuze gemaakt voor 10 speerpunten die in deze nota verdere uitwerking krijgen. Dit zijn:

1. Stimuleren van mantelzorg en vrijwilligerswerk
2. Zorg op maat, let op toegankelijkheid
3. Realisatie van voldoende levensloopbestendige woningen
4. Aanpakken van eenzaamheid onder ouderen
5. Afstemmen van activiteiten aanbod van relevante aanbieders wonen-welzijn-zorg. Op basis hiervan witte vlekken opsporen.
6. Optimaliseren van samenwerking tussen organisaties op het gebied van wonen-welzijn-zorg voor ouderen.
7. Regelgeving vereenvoudigen voor aanpassingen eigen woningen door ouderen.
8. Realisatie van woningen in nabijheid van voorzieningen.
9. Draagvlak onderzoeken voor het oprichten van een Platform Wonen, Welzijn en Zorg voor ouderen in de gemeente Zwartewaterland.
10. Behouden dan wel versterken van voorzieningen in nabijheid van woonzorgcomplexen voor senioren dan wel wijken waar veel senioren wonen.

Deze speerpunten hebben wij als doelen beschouwd. Op interactieve wijze is gekeken hoe deze speerpunten gerealiseerd kunnen worden.

3 Beeld van ouderen in Zwartewaterland

3.1 Inleiding

In dit hoofdstuk willen wij een beeld geven van de ouderen in de gemeente Zwartewaterland. Dit beeld bestaat uit twee delen. In paragraaf 3.2 gaan wij op de ouderen zelf. Op basis van beschikbare onderzoeken en gesprekken wordt een beeld geschetst. In paragraaf 3.3 geven we een beeld van het aanbod voor ouderen. Wij gaan daarbij uit van het aanbod dat er specifiek is voor ouderen.

3.2 Doelgroep ouderen

Met de Kadernota is bepaald dat de doelgroep ouderen inwoners van de gemeente Zwartewaterland zijn van 60 jaar en ouder. Hiermee is echter niet één beeld verkregen van de oudere zelf. Elke oudere is uiteraard een individu op zich met eigen wensen in een eigen situatie.

Beleidsmatig wordt wel eens onderscheid gemaakt in drie groepen ouderen:

- 60-70 jaar vaak nog vitale en zelfstandige ouderen, eerste ondersteuningsvraag komt
- 70-80 jaar toenemende afhankelijkheid van omgeving, ondersteuningsvraag en eerste zorgvraag
- 80plus afhankelijke ouderen, ondersteuningsvragen en zorgvragen

Hiermee kan gelet op het beleid rekening worden gehouden met de doelgroep. De drie groepen hebben elk een andere behoefte aan de combinatie wonen, welzijn (ondersteuning) en zorg.

Het aantal ouderen neemt relatief toe, dit heet vergrijzing. Dit heeft invloed op onder meer benodigde woonruimte en benodigde zorg (zie boven). Op basis van CBS-gegevens hebben wij onderstaand een beeld gemaakt van de demografische ontwikkeling.

	2008	2010	2015	2020	2025
Totaal aantal inwoners	21.638	21.753	21.750	21.882	21.975
60-70 jarigen	2.013	2.190	2.274	2.398	2.482
70-80 jarigen	1.104	1.149	1.184	1.263	1.417
80-90 jarigen	552	587	613	630	664
90plus jarigen	74	89	104	117	121

De relatieve ontwikkeling van het aantal ouderen (zestigplussers) laat het volgende beeld zien:

	2008	2010	2015	2020	2025
Relatief aantal ouderen in %	17	18	19	20	21
Relatief aantal 80plus in %	3	3	3	3	4

Er is sprake van een lichte trendmatige vergrijzing. In 2008 was 1 op de 6 Zwartewaterlanders een oudere, in 2020 is 1 op de 5 Zwartewaterlanders een oudere.

Uit gesprekken met diverse sleutelorganisaties blijkt dat ouderen tevreden zijn in de gemeente Zwartewaterland. De aanwezigheid van voorzieningen is belangrijk, juist op dit punt vindt een verdere versterking plaats vanuit de zorg. De aanwezigheid van een supermarkt in de buurt wordt als zeer wenselijk gezien.

Ouderen hebben over het algemeen de nodige contacten. Dit is met name met familie en in de buurt.

Door de Gereformeerde Hogeschool is in 2009 een onderzoek onder alleenstaande ouderen gedaan in de wijk Nadorst in Hasselt. Hoewel dit onderzoek van beperkte omvang was en in één kern is gehouden, kan hiermee het volgende beeld worden geschetst:

- a. contacten zijn er met familie en vrienden; toch kan er ook eenzaamheid zijn bij ouderen met contacten
- b. er is contact met/via een kerk, dit geldt niet voor alle ouderen
- c. in de buurt is er sociale controle, met burens is frequent contact
- d. ontmoetingsplekken kunnen goed bereikt worden, van belang is dat men weet waar deze zijn
- e. de helft maakt gebruik van sociale voorzieningen (bibliotheek, soos, sport)
- f. informatievoorziening met name via krant en contacten (in buurt)
- g. de helft weet welke ondersteuning de gemeente op financieel gebied kan bieden
- h. ondersteuningsmogelijkheden voor sociale en maatschappelijke participatie niet altijd bekend

Het is een beeld van een kwalitatief onderzoek. Dit kan verruimd worden naar andere wijken en andere kernen. Wel zijn de punten H in relatie tot F van belang daar waar het gaat om het informeren van ouderen over de mogelijkheden om hun participatie te kunnen vergroten. Daar komen wij later op terug.

3.3 Aanbod

In deze paragraaf beschrijven wij in hoofdlijnen het huidige aanbod voor ouderen in de gemeente Zwartewaterland. Hierbij gaan wij uit van een onderscheid in wonen, welzijn en zorg.

Wonen

Het woonaanbod voor ouderen is divers. Veel ouderen wonen nog in hun eigen woning. Dit kan in een seniorenappartementencomplex zijn, maar ook een vrijstaande of een geschakelde woning. Daarnaast zijn er seniorenwoningen die verhuurd worden door Wetland Wonen. Ook wonen er ouderen in aanleunwoningen bij de zorgcentra. Tenslotte zijn er ouderen die in de zorgcentra zelf wonen.

Welzijn

Het welzijnswerk voor ouderen wordt aangeboden door Stichting Welzijn Ouderen Zwartewaterland (SWOZ) en door Stichting De Meente. SWOZ biedt het welzijnswerk in de kernen Hasselt en Zwartsluis) aan (het accommodatiegebonden welzijnswerk in Teeuwland in Hasselt en De Tousseboldt in Zwartsluis. De Meente biedt de welzijnsactiviteiten in De Meente. Het welzijnswerk wordt gesubsidieerd van gemeentewege. In de bijlage staan de activiteiten van deze twee stichtingen opgesomd.

In het Collegeprogramma staat aangegeven dat onderzoek zal worden gedaan naar samenwerking van welzijnsstichtingen teneinde tot kostenbeheersing te komen.

Samenwerking is een belangrijk punt binnen het ouderenbeleid, dit zal de komende hoofdstukken aan de orde komen. Dit betreft dan met name de samenwerking tussen organisaties op het gebied van wonen, welzijn en zorg. De samenwerking kan ook plaatsvinden tussen organisaties binnen de welzijnsdiscipline. Het gaat hierbij om afstemming van het aanbod, elkaar informeren over het aanbod, gezamenlijk activiteiten aanbieden en gezamenlijke voorlichting en/of doelgroepen benaderen. Met de twee genoemde organisaties gaan wij dit verder uitwerken, waarbij wij uitgaan van de bottom-up benadering. Andere welzijnsaanbieders die we noemen zijn organisaties op het gebied van informele zorg (denk aan de Zonnebloem, Nederlandse Patiëntenvereniging), hulpdiensten (Stichting Hulpdienst Kleine Noden Zwartsluis en Algemene Vrijwillige Hulpdienst Genemuiden) ouderenbonden (naast belangenbehartiging organiseren zij ook ontmoetingsactiviteiten) en Dimence (onder meer voorlichting en advies over dementie). Ook kunnen soosactiviteiten vanuit kerken hier genoemd worden en activiteiten van organisaties die zich richten op een andere doelgroep dan ouderen, maar toch ook weer ouderen aangaat (denk aan het Gehandicaptenplatform Zwartewaterland dat adviseert over fysieke toegankelijkheid van belang voor zowel gehandicapten als ouderen).

Zorg

De zorg is een breed begrip. We noemen eerst de gecontracteerde aanbieders voor hulp bij het huishouden. Veel ouderen ontvangen namelijk vanwege de WMO hulp bij het huishouden. De aanbieders zijn op dit moment (2009) Icare, IJsselheem, Carinova en RST Zorgverleners. Per 1 januari 2010 zullen nieuwe overeenkomsten worden gesloten na een bestuurlijke aanbesteding.

Zorgaanbieders voor de thuiszorg zijn met name Icare, IJsselheem en Let's Go. De intramurale zorg wordt aangeboden binnen de gemeente door IJsselheem via de zorgcentra De Hazelaar (Hasselt), De Meente (Genemuiden) en De Schans (Zwartsluis).

Geestelijke gezondheidszorg wordt aangeboden door Dimence, dit betreft een regionale voorziening. Vanuit de Wmo is er een gesubsidieerde relatie vanwege de collectieve preventie geestelijke gezondheidszorg.

Stichting Het Bakken biedt terminale zorg aan. Deze stichting ontvangt jaarlijks een subsidie van €250,-.

Ontwikkelingen

Belangrijk is om nog even stil te staan bij de ontwikkelingen in en bij de drie genoemde zorgcentra.

Hasselt: De Hazelaar (onderdeel van IJsselheem) gaat van 40 verzorgingshuisplaatsen terug naar 30 verzorgingshuisplaatsen en 31 verpleeghuisplaatsen. Daarnaast worden er 31 aanleunwoningen gerealiseerd. Aantal senioren zonder directe koppeling met zorg is 37.

Genemuiden: De Meente (onderdeel IJsselheem) gaat van 40 verzorgingshuisplaatsen terug naar 0 intramuraal, en 31 verpleeghuisplaatsen. In totaal heeft De Meente 173 woningen en 11 koopwoningen. In die woningen wordt aan ongeveer 100 cliënten zorg geboden door De Meente. Er worden 35 woningen bijgebouwd.

Zwartsluis: De Schans (onderdeel van IJsselheem) gaat van 53 intramurale verzorgingsplaatsen terug naar 27 verzorgingshuisplaatsen en 12 plaatsen verpleeghuiszorg. Daarnaast 48 aanleunwoningen. Aantal senioren zonder directe koppeling met zorg is 51.

Ook kan de bouw van nieuwe woongebieden in de gemeente Zwartewaterland worden genoemd. In planontwikkeling wordt vaak rekening gehouden met bouw van woningen voor senioren.

4 Wonen

4.1 Inleiding

Het thema wonen is voor ouderen vaak het belangrijkste. Wonen heeft dan ook veel aandacht gekregen bij het benoemen van de speerpunten. Vier speerpunten gaan sec over wonen. Voor de oudere is woongenot belangrijk. Het gaat daarbij om de woonsituatie zelf, maar ook om de woonomgeving. Voor wat betreft dit laatste gaat het om de contacten, maar ook om de aanwezigheid van voorzieningen in de nabijheid van de woonlocatie.

De speerpunten die onder dit thema vallen zijn:

- a. Realisatie van voldoende levensloopbestendige woningen
- b. Regelgeving vereenvoudigen voor aanpassingen in de eigen woning door ouderen
- c. Realisatie van woningen in de nabijheid van voorzieningen
- d. Behouden dan wel versterken van voorzieningen in nabijheid van woonzorgcomplexen voor senioren dan wel wijken waar veel senioren wonen

4.2 Realisatie van voldoende levensloopbestendig woningen

De realisatie van voldoende levensloopbestendige woningen is het eerste speerpunt onder Wonen. Van belang is om duidelijk aan te geven wat verstaan wordt onder levensloopbestendige woningen. Levensloopbestendige woningen zijn woningen die aangepast kunnen worden aan veranderde omstandigheden van dezelfde bewoner. Dit betekent dus dat de bewoner in deze woning kan blijven wonen. In de situatie als starter, gezin en oudere. Door Aed-Actiz (Kenniscentrum voor wonen en zorg) is aangegeven dat het beter is de term te vervangen door levensloopgeschikte woningen. Voordeel van deze woonvorm is dat iemand niet hoeft te verhuizen. Men blijft in dezelfde buurt wonen. Anderszins bevordert dit niet de doorstroming.

Huidige stand van zaken

Er zijn diverse woonvormen voor ouderen. Denk aan aanleunwoningen, seniorenwoningen of woonzorgcomplexen. De definitie van levensloopbestendig wonen aanhoudende, zijn er op dit moment 14 woningen in de gemeente Zwartewaterland, te weten in de kern Zwartsluis. In de gespreksrondes met de organisaties kwam naar voren dat er niet direct behoefte is aan deze woningen. Veeleer is het van belang dat er een lijn is tussen de aanwezigheid van voorzieningen – met name zorgvoorzieningen – bij woongebieden van ouderen.

Waar willen we naar toe

Op dit moment gaan wij niet uit van verdere uitbreiding van levensloopbestendige woningen. Veeleer lijkt het ons noodzakelijk in te zetten op voldoende seniorenwoningen, een en ander conform de Woonvisie. Wij willen dit punt wel nader onderzoeken. Dit kan meegenomen worden met het eerstvolgende Woonwensenonderzoek..

Hoe komen we daar

Hier zijn geen verdere stappen meer voor nodig. Wel zullen wij dit punt meenemen (laten onderzoeken) in het eerstvolgende Woonwensenonderzoek

4.3 Regelgeving vereenvoudigen voor aanpassingen in de eigen woning door ouderen

Het vereenvoudigen van regelgeving voor aanpassingen in de eigen woning kwam als een uitdrukkelijk verzoek in de gespreksrondes naar voren. Wij zijn hierbij uitgegaan van woningaanpassingen volgens de Wet maatschappelijke ondersteuning. Hieronder hebben wij

niet verstaan bouwkundige aanpassingen zonder genoemde woningaanpassingen, hierop zijn immers formele voorschriften van toepassing. Denk hierbij aan bijvoorbeeld het Bouwbesluit.

Huidige stand van zaken

Onlangs is een besluit genomen door het college van burgemeester en wethouders om de procedure voor de kleinere woningaanpassingen te verkorten. Door deze verkorting treedt er een vereenvoudiging van de procedures op. Dit houdt het navolgende in. In het kader van te verstrekken individuele Wmo-voorzieningen worden vaak kleine onroerende woningaanpassingen geïndiceerd. Hierbij kan gedacht worden aan o.a.: beugels in douche of toilet, aanpassing toilet of dorpels verwijderen. Nadat het indicatie-adviesbureau een advies en een programma van eisen heeft ingediend, worden hiervoor diverse offertes opgevraagd door de gemeente.

- betreft het een huurwoning dan zal de offerte worden opgevraagd via Wetland Wonen Groep;
- wanneer het een eigen woning betreft zal door de aanvrager zelf een offerte moeten worden opgevraagd.

Als gevolg van het wachten op diverse offertes wordt veelal de afhandelingstermijn van 8 weken overschreden. Van de aanvragen voor onroerende woonvoorzieningen betreft het in ruim 80% van de gevallen kleine woningaanpassingen beneden het bedrag van €2.500,--. Omdat de gemeente afhankelijk is van derden voor het opstellen van een offerte ontstaat er veelal een overschrijding van het afhandelingstermijn.

Met een bouwbedrijf zijn afspraken gemaakt om te verrichten aanpassingen tot €2.500,-- uit te voeren. Dit betekent dat beschikt wordt op het programma van eisen. Dit scheelt aanzienlijk in de doorlooptijd.

Waar willen we naar toe

Verdere uitwerking van dit speerpunt hoeft niet meer plaats te vinden.

Hoe komen we daar

Hiervoor is geen actie meer nodig.

4.4 Realisatie woningen bij voorzieningen

4.5 Behouden dan wel versterken van voorzieningen bij woonzorgcomplexen

Deze punten realisatie woningen bij voorzieningen en behouden dan wel versterken van voorzieningen bij woonzorgcomplexen hebben wij samengenomen. Het gaat hier gaan om twee elkaar uitsluitende speerpunten: wees actief met voorzieningen en zet deze bij woonzorgcomplexen of laat voorzieningen staan en zet hier de woningen bij voor de ouderen. Wat duidelijk is met de beide speerpunten, is de verbondenheid van wonen met voorzieningen. Voor ouderen geldt dat voorzieningen in de nabijheid moeten zijn van hun woonplek. Met name de aanwezigheid van een winkel en dan met name een supermarkt wordt erg belangrijk gevonden. Ook de aanwezigheid van een zorgpunt is een belangrijk punt hierin.

Waar willen we naar toe

De verbondenheid van wonen met zorg, maar ook met welzijn en andere voorzieningen komt terug in een woonzorgzone. Een woonzorgzone is een aangewezen gebied waar de voorzieningen op elkaar zijn afgestemd ten behoeve van de daar wonenden. In principe hoeft het niet alleen te gaan om ouderen. Ook is het van belang dat er een sociale cohesie is in de buurt, onder meer voor informele netwerken. Dit betekent dat ook andere leeftijdsgroepen in het gebied moeten wonen.

Het woonplan heeft aangegeven dat in iedere kern een woonzorgzone gerealiseerd zal worden. Hierbij kan gebruik gemaakt worden van een centraal zorgpunt, waar ook andere voorzieningen in onder gebracht kunnen worden. De zorgcentra in de kernen vervullen deze functie al, hoewel er verschil is per kern. De Meente in Genemuiden kent veel voorzieningen voor de ouderen die in het woonzorgcomplex wonen. De Schans in Zwartsluis heeft een goede koppeling met het Kulturhus en met aanwonenden. De Hazelaar in Hasselt is in ontwikkeling en kan met Teeuwland een sterke rol spelen voor de buurt. Het woonplan geeft ook aan dat er een restaurantfunctie in de kernen Zwartsluis en Hasselt moet komen, zoals deze in Genemuiden gerealiseerd is. Met Ijsselheem zullen we daarover in gesprek gaan. Op zich zijn hier wel mogelijkheden voor.

Hoe komen we daar

Een woonzorgzone is niet een activiteit die snel gerealiseerd wordt. Vooral afstemming en samenwerking tussen partijen en tussen verschillende beleidsthema's vraagt een grote regiefunctie van de gemeente. Deze willen wij ook wel op ons nemen. Het lijkt ons goed om eerst in 2010 een foto van de huidige situatie te nemen en dan te bezien welke vervolgstappen nog nodig zijn. Het onderwerp leent zich bij uitstek voor het Platform Wonen, Welzijn en Zorg dat verderop in deze nota wordt besproken. Relevante partijen zitten dan aan tafel. Met de Provincie Overijssel zal gekeken worden naar subsidiemogelijkheden. Bij een eerste verkenning werd al aangegeven dat de Provincie uitgaat van co-financiering. Binnen de gemeentebegroting zijn geen middelen beschikbaar voor de ontwikkeling van woonzorgzones.

5 Welzijn

5.1 Inleiding

Na het wonen komt het thema welzijn. Welzijn heeft te maken met het welbevinden van ouderen. Gemeenten hebben in het kader van de WMO subsidie-afspraken met welzijnsorganisaties voor het bieden van activiteiten voor ouderen. Dit zijn activiteiten in groepsverband dan wel individueel. De activiteiten variëren naar soort en inhoud.

Onder dit thema vallen twee speerpunten:

- a. het stimuleren van mantelzorg en vrijwilligerswerk
- b. aanpakken van eenzaamheid onder ouderen

5.2 Stimuleren van mantelzorg en vrijwilligerswerk

Mantelzorg en vrijwilligerswerk staan in de WMO onder prestatieveld 4. Het stimuleren dan wel ondersteunen ervan is belangrijk. Ook voor de doelgroep ouderen geldt dit. Ouderen zijn vaak mantelzorger voor hun partner, of ontvangen zelf mantelzorg. Dit is een relatief groot aandeel. Voor het vrijwilligerswerk zien we hetzelfde. Veel ouderen zijn werkzaam als vrijwilliger, maar ontvangen daarnaast ook diensten van vrijwilligers. Naast de hulp die gegeven dan wel verkregen wordt, gaat het hier ook om de ontmoetingsfunctie en het betrokken blijven bij de samenleving.

Huidige stand van zaken

In maart 2009 heeft de gemeenteraad de Nota vrijwilligerswerk en mantelzorg gemeente Zwartewaterland vastgesteld. Kernpunten uit deze nota zijn de continuering van het steunpunt mantelzorg en het oprichten van een steunpunt vrijwilligerswerk. Het steunpunt mantelzorg is al enkele jaren actief en een bekend begrip in Zwartewaterland. Het steunpunt is ondergebracht bij Stichting Welzijn Ouderen Zwartewaterland. Het bedient – via de mantelzorgconsulent – ook veel oudere mantelzorgers.

Voor het steunpunt vrijwilligerswerk zijn de voorbereidingen gaande. Er is een plan van aanpak geschreven om te komen tot het steunpunt. Verwacht wordt dat deze in het derde kwartaal van 2009 is gerealiseerd. Het steunpunt voorziet – via de coördinator – in de functies bemiddeling, promotie, belangenbehartiging en deskundigheidsbevordering.

Voor beide beleidsterreinen geldt dat niet sec voor ouderen beleid is gemaakt.

Waar willen we naar toe

Met bovengenoemde Nota wordt een goede infrastructuur neergezet voor mantelzorg en vrijwilligerswerk. Het stimuleren ervan is en blijft belangrijk. In principe vindt uitwerking van dit beleid plaats via genoemde Nota.

Extra aandacht kan nog gegeven worden aan het bereik van oudere mantelzorgers. Niet altijd is het bekend dat iemand mantelzorger is. Met het steunpunt willen we hierover nader in gesprek gaan. Belangrijk is ook de lijn van het steunpunt naar de andere voorzieningen toe. Het elkaar kennen is hierbij van belang.

Hoe komen we daar

Met het steunpunt zullen we de mogelijkheden bespreken voor het bereiken van meer mantelzorgers.

5.3 Aanpakken van eenzaamheid onder ouderen

Naar voren is gekomen dat er bij ouderen relatief veel eenzaamheid is. Dit is vaak een gevoel bij ouderen, dat zich niet snel manifesteert. Het wegvallen van een partner dan wel het verkleinen van de sociale cirkel zijn vaak de aanleiding hiervoor. Belangrijk is dan dat ouderen niet in een sociaal isolement geraken. Om dit te voorkomen, is het al belangrijk om eenzaamheid aan te pakken.

Wij werken hierna twee onderdelen uit. Een invalshoek vanuit welzijn en een invalshoek vanuit gezondheid.

5.3.1 Welzijn

Huidige stand van zaken

De aanpak van eenzaamheid is nu al een thema. Via het ouderenwerk zijn er activiteiten om ouderen te ontmoeten om hen uit de eenzaamheid te halen. Van belang hierbij is dat het outreachend werken hierbij vaak beter helpt. In plaats van ouderen naar een activiteit te halen, werkt het vaak beter om (eerst) naar de oudere toe te gaan. De individuele contacten zijn dan belangrijk.

Door studenten van de Gereformeerde Hogeschool uit Zwolle is onlangs onderzoek gedaan naar de participatie van alleenstaande ouderen in de wijk Nadorst te Hasselt. Dit onderzoek liet niet zien dat er sprake was van significante eenzaamheid, de ouderen gaven aan wel hun contacten te kunnen vinden. Ook bleek dat ouderen met contacten zich ook eenzaam kunnen voelen. Eenzaamheid is dan ook wel een subjectieve beleving.

Waar willen we naar toe

Het belang van individuele contacten en het opzoeken van ouderen is een belangrijk doel. Om dit te realiseren willen wij met het welzijnswerk preventieve huisbezoeken gaan uitvoeren. Reeds hebben deze ook al plaatsgevonden in het verleden in de gemeente. Preventieve huisbezoeken zijn bezoeken van vrijwilligers aan ouderen om na te gaan hoe het met de oudere is en of deze geholpen kan worden. Het gaat dan om de doelgroep 75plus die nog zelfstandig woont. Dit is vaak ook de meeste kwetsbare groep. De vrijwilliger geeft dan aan wat mogelijkheden zijn. Signaleert de vrijwilliger problemen, dan worden deze doorgegeven aan de ouderenwerker die vervolgens de situatie bekijkt. Het huisbezoek heeft als voordeel dat er bezoek (ontmoeting) plaatsvindt, informatie overgedragen kan worden en signalen kunnen worden opgevangen en kunnen worden doorgegeven.

Hoe komen we daar

Met de twee stichtingen voor het welzijnswerk willen we hierover afspraken gaan maken. Uitvoering kan door hen plaatsvinden. Hierbij wordt gekozen voor de doelgroep 75plus die in twee jaar tijd (2011 en 2012) benaderd worden voor een preventief huisbezoek. De uitvoering zal per wijk plaatsvinden. Naast de ondersteuning die geboden kan worden, biedt dit ook veel beleidsinformatie op voor ons. Het geeft immers aan waar ouderen uit deze leeftijdsklasse tegenaan lopen. Voorbereiding vindt plaats in 2010.

Structureel wordt er voor de uitvoering van de preventieve huisbezoeken een bedrag opgenomen van €5.000,--. Dit wordt ten laste gebracht van het budget voor lokaal gezondheidsbeleid (aanpak eenzaamheid en depressie).

5.3.2 Gezondheid

De Nota ouderenbeleid noemt het signaleren en bestrijden van eenzaamheidsproblemen bij ouderen. Dit kan plaatsvinden via ouderenorganisaties. Uit onderzoek van de GGD blijkt dat

15% van de ouderen depressieve klachten heeft, in 33% van de gevallen komt dat door eenzaamheid. De thematiek depressiviteit kan dat ook hier verder besproken worden.

Huidige stand van zaken

Door Dimence vindt een aanbod plaats specifiek bedoeld voor preventie van depressie van ouderen. Hiervoor vindt voorlichting plaats, een cursusaanbod en overleg met welzijnswerkers. Deze inzet vindt plaats vanwege de collectieve preventie geestelijke gezondheidszorg. Deze preventie is per 1 januari 2007 onderdeel van de Wmo geworden, gemeenten ontvangen hiervoor ook middelen binnen de Wmo-gelden.

Waar willen we naar toe

In de Nota gezondheidsbeleid is al aangegeven dat het aantal eenzame ouderen met 10% moet worden teruggebracht. Het aantal depressieve ouderen zal gestabiliseerd dan wel verminderd moeten worden. Meting hiervan kan plaatsvinden via de vijfjaarlijkse Ouderenmonitor die door de GGD IJsselland wordt uitgevoerd. De monitor uit 2006 liet zien dat 32% van de ouderen eenzaam is. Dit moet dus teruggebracht worden naar 22%. De monitor uit 2006 liet daarnaast zien dat 15% van de ouderen depressieve klachten heeft.

Hoe komen we daar

Aanpak van depressie kan gekoppeld worden aan aanpak van eenzaamheid. Bovenstaand is al gewezen op de preventieve huisbezoeken. Hiermee vindt een gerichte benadering plaats. Hierbij gaat het zowel om voorlichting als om een huisbezoek.

Daarnaast is het bezoeken van activiteiten van het welzijnswerk van belang. Denk daarbij aan sport- en spelactiviteiten. Ontmoeting en ontspanning staan daarbij centraal. Hierbij is het benaderen van de hier genoemde doelgroep van belang, alsmede het laten deelnemen aan deze activiteiten. Overigens weten Dimence enerzijds en De Meente en SWOZ anderzijds elkaar wel te vinden in verband met doorverwijzing. Signalering is een belangrijk punt voor zowel de welzijnsstichtingen (die hier invulling aan geven) als voor de aanbieders van huishoudelijke hulp (is opgenomen in overeenkomsten).

Het punt kan ook nader bekeken worden in het Platform Wonen, Welzijn en Zorg. Met de aanbieders zal een verdere verkenning kunnen plaatsvinden. In beeld kan dan worden gebracht of er witte vlekken zijn dan wel knelpunten. Eveneens zal het onderwerp besproken worden in het nog op te zetten eerstelijnsgezondheidszorgoverleg.

Het opzetten van een valpreventieproject zoals genoemd in de Nota gezondheidsbeleid kan ook depressie tegengaan. Depressie kan ook ontstaan naar aanleiding van valpartijen, waardoor de mobiliteit gedurende een bepaalde periode ineens afneemt. Met thuiszorgaanbieders zal dit nader besproken worden. Hiervoor is jaarlijks een budget beschikbaar van €1.750,- (ten laste van de post lokaal gezondheidsbeleid).

5.4 Subsidie-afspraken met ouderenwerk

Gemeente Zwartewaterland subsidieert twee stichtingen voor het ouderenwerk: Stichting Welzijn Ouderen Zwartewaterland en Stichting De Meente. Beiden leveren activiteitenplannen in gekoppeld aan een begroting op basis waarvan een subsidie wordt verstrekt.

Met de twee stichtingen willen wij de te subsidiëren activiteiten nader in beeld gaan brengen en deze koppelen aan doelen, met name de doelen uit deze nota. Hiermee komt dan duidelijk in beeld wat er waarom wordt aangeboden voor ouderen. Wij benoemen dat hier als een apart punt in deze nota, hoewel het binnen de kaderstelling geen speerpunt is. Het is ook geen doel op zich, maar een middel.

Op basis hiervan kan dan subsidie worden verstrekt. Wij zijn daarbij voornemens uit te gaan van een budgetsubsidie. Kenmerkend hierbij is dat voor meerdere jaren inhoudelijke afspraken worden gemaakt voor een van tevoren vastgesteld subsidiebedrag. Duidelijk is dat de inhoud dan centraler komt te staan.

Om hier handen en voeten aan te geven starten wij dit jaar met het opstellen van activiteitenplannen met deze stichtingen voor het jaar 2010 volgens het Dienstenmodel. Het model laat een aantal geclusterde taken zien die een bepaald doel hebben. Op basis van deze insteek kan gekozen worden voor bepaalde doelen op grond waarvan activiteiten afgenomen kunnen worden. Belangrijk hierbij is dat bij deze activiteiten weer prestatie-afspraken worden gemaakt. Ook zal gekeken moeten worden naar de onderlinge samenhang van de diensten.

De tien diensten die in het model worden onderscheiden zijn:

1. informatie en consultatie
2. signalering
3. coördinatie
4. begeleiding en behandeling
5. dagopvang
6. verzorging
7. dienstverlening
8. recreatie en educatie
9. activering en ondersteuning
10. samenlevingsontwikkeling

In bijlage 2 staan deze diensten uitgewerkt. Met de twee stichtingen gaan wij dit verder vorm geven. Hierbij wordt van gemeentewege aangegeven wat er bereikt moet worden, dit betreft een beleidsmatige input. Door de stichtingen wordt aangegeven hoe dit gebeurt. Dit betekent dan ook dat de subsidieaanvragen en de subsidieverantwoording hierop aangepast gaat worden. Een aantal stappen zal hiertoe gezet worden:

1. in beeld brengen van huidige situatie op basis van de 10 diensten
2. in beeld brengen van knelpunten en witte vlekken
3. benoemen van kengetallen / indicatoren
4. opzetten van subsidieaanvraag op basis van model
5. opzetten van subsidieverantwoording op basis van model

Voor het jaar 2010 zijn reeds subsidieverzoeken ingediend. Dit zijn formele verzoeken die ook nog via de reguliere wijze in behandeling worden genomen. Daarnaast kan bekeken worden hoe deze als proef vertaald kunnen worden naar het Dienstenmodel. Dit zal begin 2010 verder uitgewerkt worden. De eerste aanvraag volgens dit model kan dan voor 2011 plaatsvinden.

De afspraken die we hierover maken met de stichtingen gelden per 2011. Het jaar 2010 zien we als voorbereidend jaar hiervoor. In de bijlage is een voorbeeld hiervoor opgenomen.

6 Zorg

6.1 Inleiding

Onder het thema zorg valt een speerpunt, namelijk zorg op maat waarbij gelet moet worden op de toegankelijkheid. Onder zorg verstaan wij in dit geval niet alleen de AWBZ-zorg, maar ook de zorg-onderdelen uit de WMO. Voor wat betreft dit laatste gaat het om hulp bij het huishouden en ondersteunende begeleiding.

De zorg is momenteel volop in ontwikkeling. De AWBZ wordt aangepast, er zijn taken verschoven naar gemeenten (zie bovenstaande twee taken die genoemd zijn in het kader van de WMO). Daarnaast is er een maatregelenpakket AWBZ in werking getreden die tot gevolg heeft dat mensen met een lichte ondersteuningsbehoefte geen begeleiding meer krijgen vanuit de AWBZ. De wetgever heeft hier aangegeven dat dit niet past binnen de AWBZ, uitgegaan moet worden en van de eigen verantwoordelijkheid van de mensen zelf. Vorenstaande kan tot gevolg hebben dat bijvoorbeeld ouderen met lichte dementie geen begeleiding meer krijgen en in isolement kunnen raken, dan wel dat de mantelzorgers nog sterker belast gaan worden.

6.2 Zorg op maat, let op toegankelijkheid

Huidige stand van zaken

De zorg op maat is afhankelijk van de vraagverheldering en indicatiestelling. Eerst moet duidelijk in beeld zijn wat de vraag is (en de vraag achter de vraag) op basis waarvan bekeken kan worden wat in de betreffende situatie geboden kan worden. Indiciestelling en vraagverheldering zijn daarbij voor zowel de WMO als de AWBZ van belang.

Door aanbieders wordt aangegeven ook in de dienstverlening te kijken wat er in een situatie nodig is.

Toegankelijkheid is een belangrijk punt. Naast de indicatiestelling, noemen wij hier ook de Wmo-loketten. Het beschikbaar krijgen van benodigde informatie is van belang. Het Wmo-loket op het gemeentehuis kan hierin voorzien, alsmede de steunpunten van het Wmo-loket in Genemuiden en Zwartsluis en het digitaal Wmo-loket Xinvis. Ook vinden er voorlichtingsbijeenkomsten plaats over de Wmo.

Waar willen we naar toe

De gemeente kan niet garant staan voor zorg op maat in alle situaties. De reden hiervoor is dat de gemeente geen zeggingskracht heeft over de AWBZ. Voor de Wmo geldt dat in elke situatie gekeken wordt wat nodig is. Hierbij geldt het compensatiebeginsel.

Duidelijk is wel dat de AWBZ-ontwikkelingen een en ander onder druk zetten. Zorg op maat is niet vanzelfsprekend, als deze zorg weg gaat vallen. Hier houden wij een vinger aan de pols.

De informatievoorziening over de mogelijkheden binnen de Wmo is belangrijk. Een aantal activiteiten hebben wij hierboven al genoemd. Ook de eerder genoemde preventieve huisbezoeken passen hierin. Ook dan kan gerichte informatievoorziening over zowel de WMO als de AWBZ plaatsvinden aan de burger.

Hoe komen we daar

In het Platform zullen we dit thema aan de orde gaan stellen en het periodiek terug laten keren. Gekeken wordt naar de mogelijkheden, maar ook de knelpunten die ervaren worden. Knelpunten binnen de AWBZ zullen wij dan bij andere beleidsactoren aankaarten.

Het indicatiebeleid van de Wmo gaan wij in 2009 bekijken. Reeds was dit aangekondigd in het Wmo-beleidsplan. Het verstrekken van informatievoorziening in het kader van de Wmo blijft een aandachtspunt.

7 Regie

7.1 Inleiding

In de Kadernota is al aangegeven dat het ouderenbeleid zich met name concentreert op wonen, welzijn en zorg. Op basis van deze drie thema's zijn de speerpunten ontwikkeld en is hieruit een keuze gemaakt. De thema's staan echter niet op zich, tussen hen bestaat ook samenhang. Met name werkt het versterkend door de thema's met elkaar te verbinden. Het gaat dan om de samenhang en de integraliteit tussen wonen, welzijn en zorg.

De samenhang is niet zomaar te bewerkstelligen. Van belang is dat er iemand komt die de regie gaat voeren. Ook door de diverse organisaties wordt dit aangegeven. Hierbij wordt regelmatig aangegeven dat deze rol bij de gemeente hoort te liggen.

Met deze visie zijn wij het eens. De gemeente is al regisseur voor wat betreft de Wmo. Ook is zij gedeeltelijk beleidsvoerder op het gebied van wonen. Op het gebied van zorg heeft de gemeente inhoudelijk niet veel te zeggen. Wel wordt richting toekomst de zorgtaak veel belangrijker. Vorenstaande geeft al aan dat de taak van de gemeente heel divers kan zijn: financier, uitvoerder, regisseur en initiator. Als de gemeentelijke invloed niet groot is (bijvoorbeeld bij zorg) dan kan de rol faciliterend of stimulerend zijn.

Onderstaand gaan wij in op de beleidsspeerpunten over regie. Ingegaan wordt op de huidige stand van zaken?, waar willen we naar toe? en hoe komen we daar?

De volgende speerpunten zijn geprioriteerd voor het onderdeel regie:

1. Afstemmen van activiteiten aanbod van relevante aanbieders wonen-welzijn-zorg. Op basis hiervan witte vlekken opsporen.
 2. Optimaliseren van samenwerking tussen organisaties op het gebied van wonen-welzijn-zorg voor ouderen.
 3. Draagvlak onderzoeken voor het oprichten van een Platform Wonen, Welzijn en Zorg voor ouderen in de gemeente Zwartewaterland.
-

7.2 Afstemmen van activiteiten aanbod van relevante aanbieders wonen-welzijn-zorg voor opsporen witte vlekken

Het eerste speerpunt is het afstemmen van het activiteiten aanbod van relevante aanbieders op het gebied van wonen-welzijn-zorg. Hiermee kunnen witte vlekken in beeld worden gebracht.

Huidige stand van zaken

In de gespreksrondes met de organisaties kwam niet naar voren dat er witte vlekken zijn als het gaat om het totaalaanbod voor wonen-welzijn-zorg. Wel is onderkend dat gelet op beleidsontwikkeling het goed is dit in beeld te gaan brengen. Dit zal per kern uitgevoerd worden. De beleidsmatige aansluiting is te vinden bij de woonzorgzones die wij verder in ontwikkeling willen gaan brengen.

Het huidige aanbod is divers en in de kernen Zwartsluis, Hasselt en Genemuiden is een breed pakket aan voorzieningen aanwezig die de komende jaren overigens nog verbreed gaat worden met de komst van verpleeghuiszorg in Hasselt en Zwartsluis.

Waar willen we naar toe

Op basis van informatie van jaarstukken en digitale informatie van Xinvis is een beeld te maken van het activiteiten aanbod. Dit zullen wij in het kader van de woonzorgzone-ontwikkeling dan verder gaan uitwerken. In het Platform zullen wij dit dan gaan bespreken op basis waarvan bekeken wordt welke witte vlekken alsnog dan geconstateerd worden.

Hoe komen we daar

Het onderwerp zal geagendeerd worden in het Platform Wonen, Welzijn en Zorg. Dit zal in voor het eerst in het tweede kwartaal van 2010 kunnen plaatsvinden. Ervoor zal een inventarisatie van de voorzieningen per kern plaatsvinden.

7.3 Optimaliseren van de samenwerking tussen organisaties

Het tweede speerpunt inzake regie is het optimaliseren van de samenwerking tussen de instellingen op het gebied van wonen, welzijn en zorg. Ook hier gaat het er om de samenhang tussen wonen, welzijn en zorg te bevorderen. Het speerpunt wil niet zeggen dat er geen samenwerking is en ook niet dat er geen goede samenwerking is. Gezocht wordt naar een model om de samenwerking te verbeteren of te optimaliseren. Onderzocht welke mogelijkheden zich hiervoor aandienen.

Huidige stand van zaken

De Zwartewaterlandse organisaties op het gebied van wonen, welzijn en zorg werken niet goed genoeg samen (dit wordt door hen zelf ook onderkend). Tussen enkele partijen zijn traditioneel al sterke samenwerkingsverbanden, tussen andere partijen zijn deze weer beperkter. Wetland Wonen kent samenwerking met veel organisaties in de gemeente.

Waar willen wij naartoe

De samenwerking kan zich enerzijds richten op projectmatige samenwerking. De samenwerking is dan vaak incidenteel van aard, als het project is gerealiseerd, is daarmee de samenwerking min of meer af. Van belang is dat er daarnaast beleidsmatige samenwerking komt. Gezamenlijk wordt bekeken wat de oudere in Zwartewaterland nodig heeft en vanuit wonen, welzijn en zorg hier invulling aan te geven. Daarnaast geven partijen ook aan ook wel op uitvoerend niveau meer met elkaar in overleg te willen. Eventueel kan dat gekoppeld in 1 orgaan en kunnen agendaleden ingezet worden.

Hoe komen wij daar

Het Platform Wonen, Welzijn en Zorg kan de samenwerking zeker bevorderen. Het regelmatig ontmoeten van elkaar en gezamenlijk agendapunten bespreken kan versterkend naar elkaar werken. Je weet van elkaar weke ontwikkelingen zich voordoen, welke knelpunten er zijn en hoe gezamenlijk tot een oplossing kan worden gekomen. Wonen, welzijn en zorg moeten hiermee niet meer apart worden bekeken.

7.4 Draagvlak onderzoeken voor oprichting van Platform Wonen, Welzijn en Zorg

Het speerpunt draagvlak onderzoeken voor het oprichten van een Platform Wonen, Welzijn en Zorg voor ouderen in de gemeente Zwartewaterland is concreet. Duidelijk geeft het aan dat het hier gaat om het zo mogelijk realiseren van een Platform voor het ouderenbeleid waarin diverse partners met elkaar kunnen samenwerken. Het speerpunt houdt in dat gekeken moet worden of er draagvlak voor is, dat wil zeggen: zien partijen de nut en noodzaak voor een Platform? Zo ja, wat houdt zo'n Platform dan in en wie moeten er dan voor uitgenodigd worden?

Huidige stand van zaken

Een oordeel over het huidige ouderenbeleid is moeilijk te geven door uitvoeringsorganisaties. Immers, een beleid sec mist. Hiermee wordt ook de regiefunctie of een sturende rol van de gemeente gemist. Ook zijn er tussen partijen niet altijd structureel contacten op beleids- of op

uitvoerend niveau. Een overlegplatform om onderling informatie uit te wisselen, vragen te kunnen stellen en gezamenlijk in de breedte voor wonen, welzijn en zorg wordt gemist. Wel vinden er incidenteel of projectmatig overleggen plaats. Duidelijk is dat er een groot draagvlak is om het Platform op te richten.

Waar willen wij naartoe

Op basis van het draagvlakonderzoek bleek dat het Platform als benodigd wordt gezien en organisaties deze graag zo spoedig mogelijk gerealiseerd willen zien. Vooraf is het van belang dat het Platform Wonen, Welzijn, Zorg geen papieren tijger wordt. Het Platform moet proactief kunnen handelen en een duidelijk te realiseren agenda hebben. Veel punten uit deze nota kunnen in het Platform goed verder uitgewerkt worden.

Hoe komen wij daar

Voor het oprichten van het Platform zijn enkele concrete acties nodig:

1. beleggen van startbijeenkomst
2. bepalen van uit te nodigen partijen; nu worden genoemd:
 - a. gemeente Zwartewaterland
 - b. Wetland Wonen
 - c. Ijsselheem
 - d. Icare
 - e. De Kern
 - f. Stichting Welzijn Ouderen Zwartewaterland
 - g. Stichting De Meente

3. bestuurlijk mandaat voor leden van Platform

4. opstellen van agenda

5. ondertekenen van samenwerkingsdocument

Een traject om te komen tot een formeel Platform vraagt minimaal een half jaar. Met name het opstarten en het goed formuleren van de agenda voor de komende jaren vraagt. De inbreng van de uitvoeringsorganisaties is immers van groot belang voor het slagen van het Platform. Gekozen wordt voor inbreng door beroepskrachten dan wel mananagers.

Vanwege de inbreng van enerzijds wonen en anderzijds welzijn en zorg, vinden wij het gewenst dat beide portefeuillehouders uit het college bij het Platform betrokken zijn. De portefeuillehouder Wmo is de eerste voorzitter.

Formele realisatie van het Platform wordt voorzien voor het tweede kwartaal van 2010. De voorbereidingen starten in het laatste kwartaal van 2009.

8 Financiën

In de hoofdstukken 4 tot en met 7 is het uit te voeren ouderenbeleid voor de komende 4 jaar weergegeven. Afhankelijk van het instrument dat ingezet wordt, zijn middelen nodig. In onderstaand schema hebben wij deze weergegeven. Weergegeven is of er middelen nodig zijn, en zo ja om hoeveel middelen dat gaat. Tenslotte is een kolom opgenomen voor de planning.

Thema	Speerpunt	Activiteit	Financieel	Planning
Wonen	Levensloopbestendig	Meenemen woonwensenonderzoek	Geen	E.v. onderzoek
	Vereenvoudiging regelgeving woningaanpassing	Aanpassing geweest woningaanpassingen Wmo	Geen	Uitgevoerd
	Realisatie woningen bij voorzieningen	Woonzorgzone	PM*	2010 e.v.
	Behouden of versterken voorzieningen bij woonzorgcomplexen	Restaurantfunctie	PM	2010 e.v.
		Bespreken Platform WWZ	Geen	2010 e.v.
Welzijn	Stimuleren mantelzorg en vrijwilligerswerk	Bereik oudere mantelzorgers	Past binnen Nota vrijwilligerswerk en mantelzorg	2010
	Aanpakken van eenzaamheid en aanpakken van depressie	Preventieve huisbezoeken	€5.000,- / jaar	2011/2012
		Informatievoorziening	Geen**	2010 e.v.
		Bespreken Platform WWZ	Geen	2010
		Bespreken in overleg	Geen	2010
		Eerstelijnsgezondheidszorg	Geen**	in uitvoering, en
		Signalering door aanbieders	Geen	meenemen met
		Bezoek activiteiten	Geen	subsidieafspraken
		Valpreventie	€1.750,- / jaar	2010 e.v.
	Subsidieafspraken welzijnswerk	Invoeren dienstenmodel	Geen	2011
Zorg	Zorg op maat, let op toegankelijkheid	Informatievoorziening	PM**	2010 e.v.
		Indicatiebeleid	PM**	2009
		Bespreken Platform WWZ	Geen	2010
Regie	Afstemming activiteiten aanbod voor opsporen witte vlekken	Bespreken Platform WWZ	Geen	2010 e.v.
	Optimaliseren samenwerking tussen aanbieders	Platform WWZ	Geen	2010 e.v.
	Draagvlak voor Platform	Draagvlakonderzoek	Geen	Uitgevoerd

*) dit is afhankelijk van de soort voorzieningen, is er sprake van uitbreiding van de voorzieningen die de gemeente subsidieert, dan gaat dit gepaard met extra kosten, hier gaan wij voorshands nog niet van uit

***) dit wordt meegenomen met het Wmo-beleid

De bedragen voor preventieve huisbezoeken en valpreventie worden ten laste gebracht van de post lokaal gezondheidsbeleid.

In onze uitwerking gaan wij uit van vier punten ten aanzien van het financieel beleid:

1. gemeentelijk deel
2. ex-AWBZ
3. eigen verantwoordelijkheid
4. dilemma Zwartsluis en Hasselt versus Genemuiden

Ad.1

Het gemeentelijk deel in het ouderenbeleid betreft de subsidie voor het ouderenwerk. Deze past binnen de Wmo, begrotingstechnisch valt deze onder prestatieveld 5 van het Programma Wmo.

Over de subsidiëring hebben wij opgemerkt deze te willen inpassen in het beleid. Activiteiten wordt gesubsidieerd ten behoeve van het gemeentelijk beleid, de activiteiten voeren gemeentelijke doelen uit. Verantwoording wordt getoetst (achteraf): in hoeverre hebben de activiteiten de doelen (mede) kunnen realiseren. Om hier invulling aan te geven is het van belang te werken met een bepaalde structuur. In de nota hebben wij hiertoe aangegeven

- a. te willen werken met het Dienstenmodel dat duidelijk activiteiten per dienst clustert, een dienst kan weer gedefinieerd worden als doel; hiermee bepaalt de gemeente mede mee het activiteiten aanbod
- b. inbreng van kengetallen en het monitoren ervan, jaarlijks wordt bekeken welke prestatie-afspraken worden gemaakt, wat er wordt getoetst en welke monitoring plaatsvindt

Vorenstaande zal voor het eerst worden uitgevoerd voor het jaar 2011, het jaar 2010 kan dan worden gebruikt voor de voorbereiding en de overgang hier naar toe. Overigens passen we deze subsidiesystematiek alleen toe voor de grotere organisaties (hierbij wordt een ondergrens van het te verlenen subsidiebedrag gehanteerd). In het kader van het ouderenbeleid gaat het dan om Stichting Welzijn Ouderen Zwartewaterland en om Stichting De Meente.

	2009	2010	2011	2012
De Meente	71.616	71.616	71.616	71.616
SWOZ	117.916	117.916	117.916	117.916
Zorgnetwerk	500	500	500	500
Gezondheidsbeleid	13.000	13.000	13.000	13.000
Ouderenbonden	515	515	515	515
Het Baken	250	250	250	250
Totaal	203.797	203.797	203.797	203.797

Uitgegaan is van budgettair neutraal uitvoeren van het beleid. Zoals boven weergegeven kost alleen de invoering van de preventieve huisbezoeken subsidie. Deze nemen we mee in het maken van de subsidie-afspraken vallende binnen de huidige budgetten. Dit betekent dat voor 2011 door de uitvoerder(s) een keuze gemaakt moet worden in het activiteiten aanbod, waarbij geldt nieuw voor oud.

Niet inzichtelijk hebben we gemaakt de subsidies die indirect aan het ouderenbeleid gelieerd zijn, zoals de subsidie voor Steunpunt Mantelzorg, de subsidie voor Dimence in het kader vna de collectieve preventie GGZ en de subsidie voor het Comité Vrijwilligerswerk Zwartewaterland.

Ad.2

De Algemene Wet Bijzondere Ziektekosten staat onder druk. Op landelijk niveau vinden en vonden diverse maatregelen plaats die vaak lokaal gevolgen hebben. Per 1 januari 2009 is de Ondersteunende Begeleiding op psychosociale grondslag werkelijk bij de gemeenten gekomen, waarbij eveneens een budget van rijkswege beschikbaar is gesteld. In de uitvoering kan een oudere ook een beroep doen op deze voorziening Daarnaast vinden er ingrijpende maatregelen plaats op basis van het AWBZ-Maatregelenpakket. Wat hiervan de exacte gevolgen zijn, is nog niet bekend. Door de maatregelen kunnen ouderen het recht op

begeleiding verliezen indien hun (AWBZ) ondersteuningsbehoefte licht of beperkt is. Hierbij wordt geredeneerd van rijkswege dat de oudere in zijn eigen omgeving in de ondersteuning moet voorzien, voorop gesteld de eigen verantwoordelijkheid. In dat geval gaat het om participatievraagstukken die men niet meer tot de AWBZ wil rekenen.

Hoe en wat dit voor gemeenten gaat betekenen is nog niet helemaal duidelijk. Uitgegaan wordt op landelijk niveau van een verkleining van het publiek domein, echter een deel van de doelgroep die het treft zal nog ondersteuning nodig hebben, waarbij vaak een beroep zal worden gedaan op de Wmo is de verwachting.

Ad.3

In navolging van de Wmo wordt de eigen verantwoordelijkheid ook sterker benadrukt. Mensen hebben een eigen verantwoordelijkheid. Deze moeten zij nemen indien zij willen participeren in de samenleving. Ook dienen zij deze te nemen in hun zorg naar de naaste toe als vrijwilliger of als mantelzorger. Indien daarin niet kan worden voorzien kan een beroep worden gedaan op de Wmo. Wij willen in de uitwerking van het beleid de eigen verantwoordelijkheid versterken, maar dit mag niet leiden tot hogere barrières voor participatie dan wel het afhaken van ouderen. Versterking van de eigen verantwoordelijkheid voorziet er juist in dat mensen zo lang mogelijk zo goed mogelijk zelfstandig kunnen wonen. Hiervoor verwijzen wij ook terug naar de visie van het ouderenbeleid.

Ad.4

Gemeente Zwartewaterland kenmerkt zich voor het aanbod op het gebied van ouderenwerk door een aanbod vanuit twee stichtingen. Dit is Stichting Welzijn De Meente voor Genemuiden en omstreken. Stichting Welzijn Ouderen Zwartewaterland doet een aanbod voor de kernen Hasselt en Zwartsluis en omstreken. Dit gaat gepaard met extra kosten, de vraag die zich dan aandient of het efficiënter kan. Hiermee bedoelen wij niet dat er sprake kan zijn van een bezuiniging, maar met dezelfde hoeveelheid geld meer activiteiten kunnen doen. Op dat vlak willen wij de komende beleidsperiode ons nader oriënteren. Gebruikmakend van het Dienstenmodel komt helder in beeld wie wat aanbiedt, volgens eenzelfde structuur. De mogelijkheden voor nauwere samenwerking willen wij daarbij in samenspraak met de stichtingen onderzoeken en hierover ook afspraken maken. Wij staan voor dat dit subsidievoorwaarden zijn.

9 Samenvatting

Onder ouderen in de gemeente Zwartewaterland verstaan wij de inwoners van 60 jaar en ouder. Ouderenbeleid voor deze doelgroep is van belang. Het beleid vraagt gelet op de doelgroep om een eigen integrale aanpak.

De nota ouderenbeleid is tot stand gekomen op basis van de Kadernota Ouderenbeleid Gemeente Zwartewaterland. Door de gemeenteraad zijn 10 speerpunten benoemd die richting geven aan het ouderenbeleid. Deze zijn uitgewerkt in deze nota. Net als in de Kadernota is sprake geweest van interactieve beleidsvorming: een belangrijke input is gegeven door de organisaties zelf die actief zijn met en voor ouderen.

Het ouderenbeleid is gevestigd op vier thema's: wonen, welzijn, zorg en regie. De thema's staan niet op zich. Met name de afstemming en samenhang tussen de thema's is van belang. Inhoudelijk gaat het daarbij om wonen, welzijn en zorg. Qua besturing en voortgang gaat het om regie. Ouderen krijgen met minimaal een thema te maken, in de meeste gevallen echter met twee of drie.

Binnen deze thema's zijn de speerpunten gegroepeerd. De speerpunten zijn uitgewerkt in beleid, waarbij het speerpunt als doel wordt gezien. Concreet zijn hier acties voor benoemd. Dat leidt tot het volgende samenvattend overzicht.

Thema	Speerpunt	Activiteit
Wonen	Levensloopbestendig	Meenemen woonwensenonderzoek
	Vereenvoudiging regelgeving woningaanpassing	Aanpassing geweest woningaanpassingen Wmo
	Realisatie woningen bij voorzieningen Behouden of versterken voorzieningen bij woonzorgcomplexen	Woonzorgzone Restaurantfunctie Bespreken Platform WWZ
Welzijn	Stimuleren mantelzorg en vrijwilligerswerk	Bereik oudere mantelzorgers
	Aanpakken van eenzaamheid en aanpakken van depressie	Preventieve huisbezoeken Informatievoorziening Bespreken Platform WWZ Bespreken in overleg Eerstelijnsgezondheidszorg Signalering door aanbieders Bezoek activiteiten Valpreventie
	Subsidieafspraken welzijnswerk	Invoeren dienstenmodel
Zorg	Zorg op maat, let op toegankelijkheid	Informatievoorziening Indicatiebeleid Bespreken Platform WWZ
Regie	Afstemming activiteiten aanbod voor opsporen witte vlekken	Bespreken Platform WWZ
	Optimaliseren samenwerking tussen aanbieders	Platform WWZ
	Draagvlak voor Platform	Draagvlakonderzoek

Het begrip samen vormt een centraal element in het ouderenbeleid. Niet alleen is de input en de vertaling van belang geweest voor het te ontwikkelen beleid met diverse organisatie, maar dit geldt ook zeker voor de uitvoering de komende jaren. Een belangrijk nieuw orgaan daarbij vormt het Platform Wonen, Welzijn en Zorg.

10 Bijlagen

Bijlage 1 Bronnen

Organisaties waar gesprekken mee zijn gevoerd:

De Kern

Dimence

Icare

Samenwerkende Ouderenbonden Zwartewaterland

Steunpunt mantelzorg

Stichting Welzijn Ouderen Zwartewaterland

IJsselheem

Wetland Wonen

Beleidsdocumenten:

Nota vrijwilligersbeleid en mantelzorg

De stukjes en de puzzel. Sociale samenhang en leefbaarheid in Zwartewaterland

De vervolgpuzzel.

Nota gezond leven in Zwartewaterland 2007-2011

Nota Samen en Overijssel. Jeugd, Sociale infrastructuur en Cultuur, Provincie Overijssel

Samen aan de slag. Collegeprogramma 2006-2010 Gemeente Zwartewaterland

Samen en niemand uitgezonderd.. Beleidsnotitie Wmo 2008-2011 Gemeente Zwartewaterland

Woonplan Gemeente Zwartewaterland, eindrapport, 2008.

Bijlage 2 Welzijnsactiviteiten

Stichting Welzijn De Meente

Sportactiviteiten
Schilderclub
Organisatie rommelmarkt
Bootreis en bustochten
Bijdrage aan Genemusement
Voorjaar- en wintermarkt
Zangavonden
Bingo
Sociaal-culturele middagen
Rummikubavond
Internetcafé
Buurtrestaurant
Steunpunt Wmo-loket

Stichting Welzijn Ouderen Zwartewaterland

Ouderenadvisering
Maaltijdvoorziening
Alarmering (voor sociale indicatie)
Bewegingsprogramma's:
 Koersbal
 Sport en spel, sportief extra
 Volksdansen icm Country Linedance
 Stijldansen
 Fitgym
 Jeu de boules
 Tai Chi
 Fitness
 Zwemmen
 Nordic-Walking
Spel en ontspanningsactiviteiten
 Sjoelen
 Biljarten
 Kaarten
 Rummicub
 Handwerken/creativiteitsgroep
 Eetgroep 55+
 Senioren computercafé
 Bridge
 Ontspanningsavonden
 Zomeractiviteiten (bingo's)
Begeleiden van vrijwilligers

Bron: activiteitenverslagen en verantwoordingen van beide stichtingen voor 2008 en 2010.

Bijlage 3 Dienstenmodel

Dienst	Beschrijving	Voorbeeld
1. Informatie en consultatie	Informeren van ouderen of groepen van ouderen over praktische zaken, het aangeven van keuzemogelijkheden en gedragalternatieven vanuit de veronderstelling dat de oudere of de groep zelf over voldoende competentie beschikt om de informatie adequaat te benutten, alsook het informeren en adviseren van een professional door een professional waarbij de professional die de informatie aanbiedt of het advies uitbrengt geen verantwoordelijkheid draagt voor wat de ontvangende professional ermee doet	Preventieve huisbezoeken
2. Signalering	Het doelgericht bewust handelen van deskundigen of een organisatie om maatschappelijke tekorten te onderkennen en onder de aandacht te brengen door a. systematisch knelpunten en oplossingsrichtingen te inventariseren en b. laten zien van maatschappelijke tekorten en c. behartigen van belangen in overlegorganen	Ouderenadvisering
3. Coördinatie	Het namens de uitvoerders of welzijnsaanbieders coördineren van dienst- en hulpverlening op het niveau van cliënten/groepen of doelgroepen door a. onderkenning van samenwerkingsmogelijkheden, b. actieve samenwerking met overheden en andere organisaties, c. afstemming tussen verschillende doelgroepen, d. netwerkontwikkeling en e. ontwikkeling van doelgerichte hulp	Deelname aan Platform Wonen, Welzijn en Zorg
4. Begeleiding en Behandeling	Het herstellen van het evenwicht tussen de draaglast en de draagkracht, enerzijds door het functioneren van de cliënt te beïnvloeden (kennis, inzicht, vaardigheden), anderzijds door de belastende omstandigheden zo mogelijk te verminderen, het	Sociale netwerkontwikkeling

	planmatig (via een doelgerichte, bewuste inspanning) en deskundig beïnvloeden van het gebrekkig functioneren van de cliënt en/of van zijn direct omgeving; het acuut interveniëren in een bestaande uitzichtloze situatie van de cliënt; het bieden van een (vervangende) opvoedende en/of vormende relatie	
5. Dagopvang	Het bieden van accommodatie aan cliënt	Ouderensoos in Tousebolte
6. Verzorging	Het aanreiken van elementaire materiële hulp in de vorm van verzorging, kleding en aandacht voor dagelijks leven	Maaltijdvoorziening
7. Dienstverlening	Het aanreiken van elementaire materiële hulp in de vorm van activiteiten die voorzien in concrete hulp bij overige materiële noden	Sociale alarmering
8. Recreatie en educatie	Het bieden van laagdrempelige culturele en creatieve activiteiten, speelgelegenheid, ontspanning en gezelligheid, mogelijkheid tot lichaamsbeweging en scholing.	Rummicubclub
9. Activering en ondersteuning	Het bieden en/of organiseren van activiteiten die voorzien in zinvolle tijdsbesteding, zoals het aanbieden en/of ondersteunen bij het vinden van (vrijwilligers)werk, het organiseren van overdracht van kennis en vaardigheden, het bieden van hulp bij het vestigen van een relatie tussen de cliënt en een derde, het ondersteunen van personen en/of groepen bij het uitvoeren van activiteiten.	Begeleiden van vrijwilligers
10. Samenlevingsontwikkeling	Het doelgericht bewust interveniëren in de samenleving vanuit het algemeen probleem 'achterstand' of vanuit een specifiek probleem voor een individu, groep of deel van de samenleving.	Jong-oud contacten